

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 39/2011-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti A., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. P. B., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/08 a jeho rozsudkom zo 6. júla 2009 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoB/266/2009 a jeho rozsudkom z 20. októbra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti A., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti A., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/08 a jeho rozsudkom

zo 6. júla 2009 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoB/266/2009 a jeho rozsudkom z 20. októbra 2010.

Sťažovateľka ku skutkovému stavu, ktorý predchádzal podaniu sťažnosti ústavnému súdu, uviedla:

«Dňa 31. 3. 2006 uzavrel A., s. r. o. (žalovaný 2.) so spoločnosťou Z., s. r. o. (žalovaný 1.) zmluvu o dielo č. 177/2006. Práce na stavbe „L...“ boli objektívne dané v rozsahu jeho diela (zhotovenie časti uvedenej stavby) a špecifikované v predmetnej zmluve o dielo č. 177/2006. Jedným z dodávateľov materiálu na predmetnú stavbu bola spoločnosť A., s. r. o., ktorá na predmetnú stavbu dodávala kamenivo podľa objednávok žalovaného 2. a to pre žalovaného 2.

Podrobnosti ohľadne predmetu diela a rozsahu vykonávaných prác v období, ktoré nasledovalo, upresňovali jednotlivé objednávky, ktoré vystavoval a za žalovaného 2. potvrdzoval príslušný stavbyvedúci – p. K. a neskôr p. P. Žalovaný 2. si objednal u sťažovateľa dodanie kameniva na základe troch samostatných písomných objednávok zo dňa 3. 4. 2006 na 500 ton a zo dňa 18. 7. 2006 na 17.000 ton kameniva. V tretej objednávke nebolo presne špecifikované množstvo tovaru, ktorý sa má na stavbu dodať. Jednotlivé množstvá tovaru boli následne samostatne špecifikované v ústnych objednávkach od žalovaného 2., na základe ktorých dodával sťažovateľ na stavbu „L...“ kamenivo, pričom po naplnení objemu ďalej dodával tovar podľa telefonických objednávok. Tretia objednávka mala povahu rámcovej objednávky. Na jej základe sa potom realizovali všetky ostatné dodania tovaru na predmetnú stavbu.

Išlo o nasledovné objednávky:

- Objednávka žalovaného 2. žalobcovi č. 001/2006 na 500 ton s podpisom J. K. a s pečiatkou žalovaného 2.*
- Objednávka žalovaného 2. žalobcovi č. 030/2006 na 12.000 ton, na ktorej sa nachádza podpis J. P. a pečiatka žalovaného 2.*
- Rámcová objednávka žalovaného 2. žalobcovi č. 006/2006 na kamenivo, bez uvedenia množstva, podpísaná p. T. (vedúci dopravy a mechanizácie) a opatrená pečiatkou žalovaného 2.*

Odbery na stavbu kameniva a jeho preberanie na stavbu sa uskutočňovalo za účasti stavbyvedúceho žalovaného 2., J. P. a to tak, že keď bol osobne prítomný pri dodávke tovaru, jeho prevzatie podpísal, resp. koncom dňa pozbieral aj ním nepodpísané dodacie listy, skontroloval si vizuálne dodané množstvo tovaru na stavbe a na znak súhlasu pripojil aj ním nepodpísané dodacie listy ku denným výkazom uskutočnených na stavbe, to všetko pre účtovníkov žalovaného 2., aby mali podklady k likvidácii obdržaných faktúr. Tento postup sa praktizoval medzi sťažovateľom a žalovaným 2. počas celej doby dodávok (ako zaplatených, tak aj nezaplatených). Sťažovateľ dodal celkovo na stavbu 50.243,26 ton kameniva, ktoré z veľkej časti zabudovala do diela žalovaného 2. firma J. K... Tento objem kameniva predstavoval hodnotu 11.508.202,- Sk, pričom do súčasnosti neboli sťažovateľovi zaplatené faktúry od žalovaného 2. v celkovej sume 7.214.971,50,- Sk.

Sťažovateľ si žalobou podanou na súd dňa 25. 3. 2008 uplatniť voči žalovanému 1. alebo 2. právo na zaplatenie žalovanej sumy na základe vyššie spomenutých objednávok. Sťažovateľ prevzal od žalovaného 2. oznámenie, že voči nemu eviduje záväzok vo výške 6.526.719,50 Sk, pričom o zvyšku sa nezmieňoval. Preto si sťažovateľ z celkového nezaplateného objemu uplatnil sumu uznanú žalovaným 2. Dňa 25. 8. 2008 sťažovateľ písomne upravil žalobný petit tak, že sa domáhal od žalovaného 1. a 2. zaplatenia sumy 7.214.971,50,- Sk , čo predstavuje sumu 239.493,18 EUR, spolu s úrokom z omeškania 14 % ročne od 30. 10. 2006 až do zaplatenia.

Súd prvého stupňa uložil žalovanému 2. povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 31.798,58 EUR spolu so 14 % úrokom z omeškania ročne od 30. 10. 2006 až do zaplatenia. Vo zvyšku (v sume 207.694,60 EUR s úrokom z omeškania 14 % ročne od 30. 10. 2006 až do zaplatenia) žalobu voči žalovanému 2. zamietol. Súčasne zamietol žalobu voči žalovanému 1. Súčasne sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému 2. trovy konania v sume 9.248,07 EUR k rukám právneho zástupcu žalovaného 2.»

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala sťažovateľka (aj žalovaný v 1. rade) odvolanie a pre prípad, že by odvolací súd tento rozsudok potvrdil, navrhla „podľa § 238 ods. 3 OSP pripustiť možnosť podať dovolanie, pretože vo veci ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu“.

Krajský súd rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že prvostupňový rozsudok je vo veci samej správny. Keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého prvostupňového rozsudku, potvrdil ho podľa § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) ako vecne správny. Vo výroku odvolacieho rozsudku dovolanie nepripustil.

V ďalšej časti sťažnosti sa sťažovateľka zaoberá zásadou neformálnosti právnych úkonov uplatňujúcou sa v obchodnom práve poukazujúc na to, *„že sa vo vzťahu žalovaného 1. a 2. vôbec nevenovala pozornosť aktualizácii skutočných odberov navyše vo forme dodatku k zmluve o dielo. Ich potrebu potvrdili svedkovia P., K., M., K. Vypovedali, že sa takéto dodatky pripravovali, ale nikdy sa nezrealizovali. Dôvodom bola skutočnosť, že sa pred začatím realizácie stavby podcenil hydrogeologický prieskum a bol dohodnutý pevný rozpočet. Z toho vyplýva, že by bol žalovaný povinný 2 dielo dokončiť bez ohľadu na množstvo použitého materiálu. A to sa aj stalo. Keď žalovaný 2 vyčerpal rozpočet svojej dodávky pre žalovaného v 1. rade, prestal platiť za tovar, hoci ho ďalej objednával a za pomoci len svojich subdodávateľov dielo dokončil, no hodnotu dodaných prác prekročil o 100 % svojho pôvodného rozpočtu, preto aj ďalším svojim subdodávateľom prestal platiť.“*

Sťažovateľka upriamuje pozornosť aj na to, že z dôvodu potreby operatívneho vykonávania prác strany medzi sebou zaviedli systém priebežných telefonických ústnych a denných objednávok (vyplývalo to z výpovedí svedkov), ale ako prvostupňový súd, tak i súd odvolací tomuto systému nevenovali žiadnu pozornosť a v zamerali sa len na formu právneho úkonu, no nie na obsah. Odvolávajúc sa na judikatúru ústavného súdu a na § 266 ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka sťažovateľka vyjadruje názor, že v predmetnom prípade sa všeobecné súdy mali pri svojich úvahách zaoberať aj týmito otázkami.

Ďalšie námietky sťažovateľky sa týkajú prílišnej formálnosti napadnutého rozsudku okresného súdu, na ktoré poukazovala už vo svojom odvolaní proti tomuto rozhodnutiu. V súvislosti s tým sťažovateľka vytýka okresnému súdu spôsob, akým posudzoval zmluvný vzťah medzi účastníkmi, vyjadrujúc názor, že tento spôsob *„je v úplnom rozpore so*

zásadou zmluvnej voľnosti a neformálnosti právnych úkonov, na ktorom sú obchodnoprávne vzťahy vybudované a samotný spôsob posudzovania vecí súdom sa prieči podstate základnej podstate súkromnoprávnych vzťahov“. V súvislosti s tým označuje sťažovateľka dôkazy, prostredníctvom ktorých možno preukázať „potrebu vykonania prác a s tým súvisiacich naviac dodávok objednaného materiálu“.

Výhrady sťažovateľky smerujú tiež proti tomu, že „Súd ani v prvostupňovom ani v odvolacom konaní nijako nevyhodnotil skutočnosť, ktorá bola spoľahlivo zistená v konaní a to, že žalovaný 2. si úplne všetky žalobou uplatňované faktúry zahrnul v r. 2006 ako nákladovú položku do účtovníctva, následne ešte požiadal žalobcu o odsúhlasenie jeho záväzkov k 31. 12. 2006. Súd síce uvedené odsúhlasenie neuznal v konaní ako kvalifikované uznanie, no mal na neho prihliadnuť pri hodnotení dôkazov preukazujúcich dodanie tovaru žalobcovi 2. Žalobca zo žalovanej sumy musel odvieť DPH, pričom žalovaný 2. si uplatnil odpočet DPH a ešte vytvoril aj nákladovú položku, no pred súdom túto pohľadávku neuznáva. Súd mal v tejto veci minimálne konať ex offa a tieto skutočnosti preukazujúce naplnenie skutkovej podstaty trestného činu podľa § 259, 260 Trestného zákona – skresľovanie údajov hospodárskej a obchodnej evidencie oznámiť orgánom činným v trestnom konaní.“.

K porušeniu základného práva rovnosti účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 2 ústavy došlo podľa sťažovateľky postupom okresného súdu tým, „že procesnými úkonmi neprímerane zvýhodnil stranu žalovaného na úkor žalobcu. Tým, že súd nevykonal, resp. nechal do úvahy predložené dôkazy, bolo sťažovateľovi znemožnené preukázať potrebu vykonania prác naviac, ako aj možnosť dokázať, že objednávky uskutočnené žalovaným zodpovedajú reálne dodanému materiálu, tak ako to tvrdí sťažovateľ. Prejavilo sa skôr jednostranné zameranie súdu vo veci vykonávania neobjektívneho dokazovania...“.

Skutkové a právne závery súdu sú svojvoľné, nakoľko súd viditeľne procesne zvýhodňoval žalovaného 1 a 2. A neudržateľné, nakoľko ak by nebola svojvoľou súdu žalobcovi odňatá možnosť vykonať ním navrhované dôkazy, bol by súd musel svoje skutkové a právne závery jednoznačne prehodnotiť.“.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažovateľka tvrdí, že k nemu došlo na základe toho, „že súd odmietol skúmanie nepriamych dôkazov, ktoré navrhol žalobca a to formou znaleckého dokazovania, ako aj odmietol obsah výpovede svedka K., ktorá sa týkala popisu skutočného stavu na stavbe (bažiny, zatekanie). Konaním súdu neboli brané do úvahy skutočnosti rozhodné pre vecné dokazovanie. Týmto konaním súd vytváral v danej veci prostredie právnej neistoty ohľadne tých práv, ktorých ochrany sa žalobca domáhal na všeobecnom súde. Prietahy v konaní vzhláda žalobca i v konaní pred odvolacím súdom – Krajský súd Bratislava, keď obdržal odvolanie dňa 28. 8. 2009 a až dňa 20. 10. 2010 následne rozhodol.“.

Sťažovateľka napokon uvádza, že «Odvolací súd svojím postupom porušil aj ďalšie ústavné právo sťažovateľa a to právo na prístup k súdnej ochrane a inej právnej ochrane podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Sťažovateľ má za to, že v odvolacom konaní na odvolacom súde mal súd nariadiť vo veci pojednávanie. Nakoľko mu to vyplýva z § 214 ods. 1 písm. a) OSP. Podľa tohto ustanovenia: „na prejedanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie.“ Uvedeným sa sleduje dôsledné rešpektovanie procesných práv účastníkov aj v druhostupňovom konaní. V súvislosti s dokazovaním ide predovšetkým o právo účastníkov vyjadriť sa k navrhovaným dôkazom, o právo byť prítomný pri vykonávaní konkrétneho dôkazu, čo zahŕňa aj možnosť so súhlasom súdu klásť otázky svedkovi, znalcovi, inému účastníkovi a o právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Porušenie týchto práv účastníka predstavuje odňatie mu možnosti konať pred súdom. To mohlo v konečnom dôsledku viesť k zrušeniu rozhodnutia odvolacieho súdu v dovolacom konaní pre jeho zmätočnosť.

Na základe dôkazov, ktoré sťažovateľ nemohol uplatniť, hoci ich navrhoval tak v prvostupňovom konaní, ako i odvolacom návrhu, bolo sťažovateľovi v odvolacom konaní znemožnené postupom súdu konať pred súdom.

Sťažovateľ má za to, že odvolací súd nesprávne posúdil nutnosť nariadenia pojednávania a tým zaťažil svoj postup vadou spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom.

Uvedené by malo mať za následok prípustnosť dovolania a v prípade využitia tohto mimoriadneho opravného prostriedku následne i zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu.»

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo spoločnosti A., s. r. o., na prístup k súdnej a inej právnej ochrane podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/08-449 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoB/266/2009-545 porušené bolo.

2. Základné právo spoločnosti A., s. r. o., na spravodlivý proces, konkrétne právo rovnosti účastníkov konania v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/08-449 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoB/266/2009-545 porušené bolo.

3. Základné právo A., s. r. o., na spravodlivý proces, konkrétne právo na bezprieťahové konanie upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/08-449 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoB/266/2009-545 porušené bolo.

4. Rozhodnutie Krajského súdu č. k. 3 CoB/266/2009-545 z 20. 10. 2010 a Okresného súdu Bratislava III č. k. 23 Cb 42/08-449 zo 06. júla 2009 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie Okresnému súdu Bratislava III.

5. Spoločnosti A., s. r. o., sa priznáva finančné zadost'učinenie 3.300 € (slovom tritisíc-tristo eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný spoločnosti A., s. r. o., vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Spoločnosti A., s. r. o., priznáva trovy právneho zastúpenia 2.188,85 € (slovom dvetisícstoosemdesiatosem eur a 85 centov), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. P. B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Okrem toho sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia v zmysle § 52 ods. 2

zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, nepripustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/08 a jeho rozsudkom zo 6. júla 2009 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoB/266/2009 a jeho rozsudkom z 20. októbra 2010

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní pred súdmi... rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/08 a jeho rozsudkom zo 6. júla 2009

Pri prerokovaní tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie označených základných práv rozsudkom okresného súdu č. k. 23 Cb 42/08-449 zo 6. júla 2009, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných veciach, a to tým spôsobom, že sťažovateľ má právo sa domáhať ochrany základného práva na ústavnom súde iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy (m. m. napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Podstatou účinnej ochrany základného práva sťažovateľky je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý sťažovateľka využila vo vzťahu k základným právam, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňoval odstrániť stav, ktorým malo podľa nej dôjsť k porušeniu jej základných práv.

Ústavný súd vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, nemá právomoc preskúmavať postup a rozhodnutie okresného súdu, pretože jeho rozhodnutie preskúmal krajský súd v dôsledku odvolania sťažovateľky. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k rozsudku a postupu okresného súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 3 CoB/266/2009-545 z 20. októbra 2010 a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

Jedna z kľúčových námietok sťažovateľky spočíva v tom, že v označenom konaní neboli vykonané ňou navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, v dôsledku čoho jej bolo v odvolacom konaní znemožnené postupom súdu konať pred súdom.

Sťažovateľka taktiež uviedla, že *„odvolací súd nesprávne posúdil nutnosť nariadenia pojednávania a tým zaťažil svoj postup vadou spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom. Uvedené by malo mať za následok prípustnosť dovolania a v prípade využitia tohto mimoriadneho opravného prostriedku následne i zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu.“*

Z uvedeného vyplýva, že podľa sťažovateľky išlo v danej veci jednoznačne o taký postup odvolacieho súdu, ktorým jej bola ako účastníkovi konania znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré jej priznávajú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, v dôsledku čoho jej bola namietaným postupom krajského súdu a jeho rozsudkom odňatá možnosť konať pred súdom.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého poskytnutie ochrany konkrétnemu právu alebo slobode v konaní pred ústavným súdom prichádza v zásade do úvahy iba za predpokladu, pokiaľ ten, kto má v úmysle sa jej dovoliť, najprv vyčerpal všetky účinné opravné prostriedky, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi (m. m. IV. ÚS 201/04). Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd, tak ako sú uvedené v druhej hlave ústavy, totiž nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (napr. I. ÚS 42/00).

Podľa § 236 ods. 1 OSP možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 238 ods. 5 prvej vety OSP dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada. Predmetom namietaného konania bolo rozhodovanie o žalobe sťažovateľky, ktorou sa domáhala voči žalovanému v 1. a 2. rade zaplata sumy 239 493,19 €.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 102/04, III. ÚS 302/08, IV. ÚS 309/08, III. ÚS 50/2010) odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom i k právnej stránke veci a pod.) s cieľom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Z obdobných právnych názorov vychádza aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [ďalej len „najvyšší súd“ (napr. rozhodnutia sp. zn. 5 Cdo 102/01 alebo sp. zn. 2 Cdo 13/2004, 1 Obdo V 76/2006)].

Znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré by inak mohol účastník pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený, je vadou konania v zmysle § 237 písm. f) OSP. Takáto vada zakladá prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, pričom dovolací súd musí na ňu vždy prihliadnuť.

Z uvedeného vyplýva, že medzi namietanými nedostatkami postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoB/266/2009 a jeho rozsudkom z 20. októbra 2010 na jednej strane a odňatím možnosti konať pred súdom z hľadiska § 237 písm. f) OSP na strane druhej nie je taká absencia súvislosti, ktorá by nepripúšťala uplatnenie tejto námietky ako dovolacieho dôvodu, a tým vylúčila právomoc dovolacieho súdu. Naopak, z viacerých prednesov sťažovateľky v odôvodnení sťažnosti je zrejmé, že jej zásadné námietky sú obsahovo totožné s dovolacím dôvodom vyplývajúcim z citovaného § 237 písm. f) OSP a v prípade podania dovolania by to bol práve dovolací súd, ktorý by bol príslušný na meritórne prerokovanie týchto námietok a ktorý by o ich oprávnenosti

v konečnom dôsledku rozhodol. Na základe podaného dovolania by bol najvyšší súd v súlade so znením § 242 ods. 1 OSP po pripustení dovolania príslušným na preskúmanie napadnutého rozhodnutia nielen z dôvodov podľa § 237 písm. f) OSP, ale tiež z hľadiska ďalších dovolacích dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP, ktoré možno identifikovať v námietkach sťažovateľky, najmä pokiaľ ide o namietanú povrchnosť celého konania v tejto veci, zmätočnosť v hodnotení dôkazov a nedostatočné vysporiadanie sa s jej argumentmi a názormi.

Z obsahu podanej sťažnosti ani zo zistení ústavného súdu na okresnom súde nevyplýva, že by sťažovateľka proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 CoB/266/2009 z 20. októbra 2010 podala dovolanie. Ústavný súd vzhľadom na to dospel k záveru, že posúdenie námietok sťažovateľky ústavným súdom v situácii, keď sa neobrátila na príslušný dovolací súd, t. j. nepodala dovolanie, hoci ho vychádzajúc z argumentácie obsiahnutej v sťažnosti, v ktorej tvrdí také porušenie svojich procesných oprávnení, ktoré napĺňajú prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, podať mala a mohla, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy).

Nevyužitie tejto zákonnej možnosti účinnej ochrany základných práv sťažovateľky, porušenie ktorých namieta, nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba (alebo právnická osoba) nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (IV. ÚS 413/04). Ak sťažovateľka vo vzťahu k namietanému rozsudku krajského súdu disponovala dostupným a účinným prostriedkom nápravy v záujme účinnej ochrany svojich základných práv priamo v konaní pred všeobecnými súdmi podľa tretej hlavy štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku, vylučuje to právomoc ústavného súdu na meritórne prerokovanie jej sťažnosti.

Ústavný súd podľa svojej stabilnej judikatúry nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom

ustanovenými procesnými úkonmi (m. m. I. ÚS 85/97, I. ÚS 89/97). Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (m. m. I. ÚS 57/2010).

3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/08 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoB/266/2009

Sťažovateľka namieta aj porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu a krajského súdu v označených konaniach.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu práva nečinnosťou tohto orgánu verejnej moci nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05).

Zo sťažnosti, z jej príloh, ako aj zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že napadnuté konania boli právoplatne skončené 10. decembra 2010, keď nadobudol právoplatnosť rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 CoB/266/2009 z 20. októbra 2010, ktorým bol v odvolaní napadnutej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania potvrdený rozsudok okresného súdu sp. zn. 23 Cb 42/08 zo 6. júla 2009.

Keďže sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v napadnutých konaniach sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 4. februára 2011, t. j. v čase, keď k porušovaniu označeného základného práva už nemohlo dochádzať a jej právna neistota už nemohla trvať, ústavný súd sťažnosť v tejto časti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami, ktoré v nej sťažovateľka nastolila, vrátane návrhu na vydanie dočasného opatrenia – odloženia vykonateľnosti označeného rozsudku krajského súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. februára 2011